

Na osnovu člana 9 st. 2 i 6 i člana 10 stav 3 Zakona o sredstvima za zaštitu bilja "Službeni list CG", br. 51/08 i 18/14), a u vezi sa Nacionalnim planom za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja ("Službeni list CG", broj 57/16), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donijelo je

PROGRAM MONITORINGA UTICAJA UPOTREBE PESTICIDA NA ŽIVOTNU SREDINU ZA 2019. GODINU

Programom monitoringa uticaja upotrebe pesticida na životnu sredinu za 2019. godinu (u daljem tekstu: Program), određuju se vršioc i prioriteta uzimanja uzoraka broj uzoraka radi praćenja uticaja upotrebe pesticida na životnu sredinu.

Program se sprovodi kroz uzimanje uzoraka radi praćenja uticaja upotrebe pesticida na životnu sredinu, radi procjene ugroženosti životne sredine i zaštite zdravlja stanovništva, u skladu sa maksimalno dozvoljenim količinama utvrđenih Pravilnikom o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje ("Službeni list RCG", broj 18/97), kao i propisima kojima je uređena zaštita voda.

Porijeklo, namjena korišćenja i minimalni broj uzoraka zemljišta i vode koji će biti analizirani u 2019. godini dati su u tabeli 1 ovog programa.

Program je izrađen na osnovu analize rizika i rezultata monitoringa obavljenih ranijih godina u Crnoj Gori, radi sagledavanja stanja zemljišta i voda sa aspekta zaštite životne sredine, a uzorci se uzimaju sistemom slučajnog uzorka u skladu sa analizom rizika i na osnovu dosadašnjih dokaza, kako slijedi:

Sistem rangiranja prioriteta	
Monitoring	Vrsta monitoringa
<u>Nizak nivo prioriteta</u> - ne postoji dokaz o upotrebi pesticida (izvor: dosadašnja praćenja, izvještaji ili drugi podaci); - nizak broj očekivanih aktivnih supstanci na/u zemljištu; - zemljište se manjim dijelom koristi u poljoprivredne svrhe.	Rutinski dio, u procesu monitoringa, u cilju provjere zakonske usaglašenosti i obezbjeđenja potrebnih informacija.
<u>Srednji nivo prioriteta</u> - postoji dokaz o upotrebi pesticida (izvor: dosadašnja praćenja, izvještaji ili drugi podaci); - očekivana pojava aktivnih supstanci na/u zemljištu (potencijalni izvori kontaminacije); - zemljište se većim dijelom koristi u poljoprivredne svrhe; - narastajuća popularnost je promovisala upotrebu novih materija.	Rutinski dio monitoringa uglavnom za zemljišta u stalnoj upotrebi. Cilj ove vrste monitoringa je praćenje prethodnih rezultata.

<u>Visok nivo prioriteta</u> - skoriji dokaz o upotrebi pesticida (izvor: dosadašnja praćenja, izvještaji ili drugi podaci); - očekivane aktivnih supstanci na/u zemljištu i vodama.	Godišnji monitoring zemljišta i voda i/ili ciljani monitoring za identifikovane probleme.
--	--

Parametri uzeti u obzir prilikom izrade programa su sljedeći:

- pojava štetnih organizama bilja;
- statistički podaci o upotrebi pesticida;
- podaci o tretiranjima iz ove i iz prethodnih godina;
- podaci o stanju zemljišta i voda iz prethodnih godina;
- kapaciteti laboratorija, primijenjene metode;
- broj ovlašćenih lica za tretiranje.

Analizu uzoraka vrše ovlašćena pravna lica za poslove laboratorijskih analiza za praćenje opasnih i štetnih materija u skladu sa zakonom (u daljem tekstu: ovlašćene laboratorije).

Ovlašćene laboratorije, osim redovnih rezultata analiza koje dostavljaju fitosanitarnim inspektorima koji su uzeli uzorak, dostavljaju i mjesečne izvještaje o izvršenim analizama organu uprave nadležnom za sredstva za zaštitu bilja (u daljem tekstu: Uprava).

Izvještaji, osim obrađenih rezultata analiza po mjestu uzorkovanja i ispitivanim parametrima, treba da sadrže i kvantifikovane podatke o izvršenim analizama sa instrumentalnim tehnikama, naznačene analitičke metode koje su primijenjene u skladu sa procedurama kontrole kvaliteta (sa podacima o mjernoj nesigurnosti) i po mogućnosti kopije akreditacionih sertifikata.

Ovlašćeno lice u cilju efikasnijeg sprovođenja programa, organizuje najmanje jednu edukativnu radionicu lica uključenih u nadzor u saradnji sa Upravom.

Godišnji izvještaj sastavlja se do 31. marta 2020. godine, na osnovu rezultata analiza po ovom programu.

Rezultati analiza iz programa objavljuju se na web stranici Uprave kao i podaci o:

- analitičkim metodama koje su korišćene;
- nivoima detekcije koji su primijenjeni u programu;
- preduzetim mjerama u skladu sa zakonom;
- otkrivenim ostupanjima sa obrazloženjem.

Sastavni dio godišnjeg izvještaja su i izvještaji o analizama uzoraka iz redovnih inspeksijskih kontrola kao i posebnih programa.

Uzimanje uzoraka vrši se u skladu sa Pravilnikom o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje ("Službeni list RCG", broj 18/97) i uputstvom za uzorkovanje, kao i propisima kojima je uređena zaštita voda.

Uzimaju se uzorci zemlje iz oraničnog sloja, (0-30 cm) i pakuju u čiste plastične kese težine 0,5-1,0 kg, a voda u skladu sa propisima kojima je uređena zaštita voda i upustvima laboratorije.

Tabela 1. Porijeklo, namjena korišćenja i broj uzoraka zemljišta

Redni broj	Lokacija	Uzorci zemljišta	Uzorci zemljišta u blizini vodo izvorišta	Uzorci vode	Ukupno uzoraka
1.	Bar	3	1	1	5
2.	Herceg Novi	3	1	1	5
3.	Kotor	3	1	1	5
4.	Tivat	3	1	1	5
5.	Budva	3	1	1	5
6.	Ulcinj	3	1	1	5
UKUPNO		18	6	6	30

Uzorkuje se zemljište, zemljište ispod palmi i voda u blizini tretiranih površina 10 do 15 dana nakon tretiranja, kao i u blizini vodoizvorišta.

Program je izrađen na osnovu analize rizika, a lokaliteti su određeni kao lokaliteti sa visokim nivoom prioriteta u skladu sa Sistemom rangiranja prioriteta.

Sredstva za sprovođenje ovog programa opredijeljena su Budžetom Crne Gore za 2019. godinu, na poziciji 2622 Program: Bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarni poslovi (na poziciji 4149 ostale usluge) prema Programu fitosanitarnih mjera za 2019. godinu.

Za izvršavanje programa odgovorna je Uprava.

Ovaj program objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 320-77/19-3

Podgorica, 1. februara 2019. godine

Ministar,
mr **Milutin Simović**, s.r.